

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 19. De pluralitate beneficiorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

Quarto, quod ea generet scandalum in Dei populo; dum pro vero pastore datur illi falsus, præsertim cum alienum oves non sequantur, sed fugiant ab eo, quia non noverunt vocem alienorum: ut veritas ait Ioan. 10. sicq; animabus subtracta pastorali cura, occasio præbetur ruina: quod quam sit formidabile patet per illud Domini Matr. 18. Quid scandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me credunt: expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. Adde quod etiam si populus talem aliquem sibi præfici vellent, non cessaret peccati ratio: quia ut habetur in cap. Miramur, distinct. 61. id non est consulere populo, sed nocere: nec præstare regimen, sed augere discrimen.

Postremo, quod per eum iniuria gravi afficiatur: tum Ecclesia, cui nihil magis officit, quam quod indigni assumantur in ea ad regimen animarum, cap. Nihil est, De electione: tum is cui, tanquam digno beneficium debebatur: ut pote qui contra ius, fasq; eo defraudatus est: sicut & sacrilegè defraudatur Ecclesia vero pastore ei debito. Quandoquidè si sacrilegium est immane, omnium prædonum crudelitatem superans, defraudare Ecclesiam suis temporalibus, aut pauperibus eroganda subtrahere, ut ex D. Hieronymo refertur in cap. Gloria Episcopi, §. Amico, 12. quæst. 2. nonne & erit eamdem Ecclesiam, & populum spiritali pabulo indigentem defraudare vero pastore. Alia ad eiusdem criminis gravitatem persuadendum accumulari possent: sed si quos ista non moveant, quid movere possit in hoc genere non video.

Quod attinet ad penam quæ tale peccatum sequitur, certum est quoad vitam futuram, esse æternam damnationis, & gravissimam: tum propter variam malitiam gravè, quam continere patet ex dictis: tum propter ruinam, & perditionem animarum multarum ex illa provenientè: quæ imputatur tam iis, qui illarum curam commiserunt indignis, quam iis qui indigni illam susceperunt: sicut & submersio navis, ideo contingens quod huius gubernatio commissa esset imperito, imputaretur tam committenti, quam commissario. Ad quod confirmandum induci potest illud Ezech. 3. Si dicente me ad impium mortem morieris, non annuntiaueris ei, neq; locutus fueris, ut auertatur à via sua impia, & vivat; ipse impius in iniquitate sua morietur: sanguinem autem eius de manu tua requiram.

274

Quoad præsentem vitam vero, pœna est obligationis refarciendi damnum inde secutum; & restituendi fructus percipros, nisi obtineatur à Papa illorum remissio. Quam restitutionem si incapax promotus ad beneficium nõ faciat; Superior à quo promotus est, eam facere tenetur tanquam participans in iniusta acceptione, iuxta communem doctrinam De obligatione restituendi nascente ex tali participatione. Item Superior qui incapaci beneficium contulit, priuatur potestate conferendi alia, prima vice, ex cap. Cum in cunctis, §. finali, & ex cap. Cum Vintonensis, De electione. Incapax vero qui beneficium accipit, non tantum tenetur pœnitere de iniusta acceptione, sed etiam tenetur acceptum resignare simpliciter in manu collatoris ordinarij. Resignare vero alteri non potest: quia resignatio supponit titulum, quem nisi cum eo dispensatum sit non habet in beneficio à se accepto.

Vnde etiam fit (quemadmodum attigit Rebuffus in tract. De pacificis possess. num. 172. ut nequeat id ipsum præscribere per illius pacificè triennalem possessionem. Et ratio est, quia possessio quantumcumque longi temporis non habilitat incapacem, iuxta cap. Causam, & cap. Accedentes, De præscript. & antedicta in præcedenti numer. 179. Quod procedit quantumcumque labore quis probabili ignorantia suæ incapacitatis: quia ignorantia non dat titulum: adeo ut incapax nullum habeat nisi falsum: & ideo insufficientem ad præscriptionem triennalem. Quinimo si cognoscat suam incapacitatem, etiam si ignoret propter eam ius accipere ipsum à beneficio: præterquam quod nullum acquirit titulum, graviter peccat: quia ignorantia eius, quod ad statum proprium alicui pertinet, non excusat ipsum à peccato.

CAPVT XIX.

De pluralitate beneficiorum.

SVMMARIVM.

- 275 Casus in quibus licita est pluralitas beneficiorum.
 276 Damna quæ nata sunt ex ea sequi, ob quæ censetur esse de iis quæ vergunt magis in malum, quam in bonum.
 277 Tam naturali, quam positivo, eoque tam divino, quam Canonico iure prohibetur pluralitas beneficiorum curatorum.
 278 Pluralitas dignitatum prohibetur iure tum naturali, tum canonico, non item diuino positivo.
 279 Idem iudicium est de beneficiis exigentibus residentiam.
 280 Quid tenendum sit de pluralitate aliorum beneficiorum.
 281 De dispensatione in pluralitate beneficiorum.
 282 De casibus iustis, ob quos ea fieri potest: & quod per tolerantiam Papa talis pluralitas non excusetur.
 283 Non est contra ius naturale habere simul duo beneficia simpliciter residentiam non requirentia.
 284 Plura beneficia retineri nõ possunt ob solam eorum tenuitatem.
 285 Quis censendus sit habere beneficium sufficiens ad suam sustentationem.
 286 Circumstantia in ea re arbitranda consideranda de necessitate.
 287 Quatenus possit consuetudine introduci, ut vnus habeat duo beneficia Ecclesiastica.
 288 Quatenus legitime dispensatus ad plura beneficia possit ea retinere post abusum in eis commissum.
 289 De eo qui plura beneficia tenet à Papa dispensatus sine iusta causa.
 290 Monita pro Confessario super hac pluralitate.

VNA est de hac re difficultas, An liceat vni habere simul plura beneficia. Ad cuius explicationem reuocanda est in memoriam distinctio beneficiorum, quam proposuimus in præcedenti libr. 19. cap. vlt. sect. 2. sub finem: quod quædam habeant annexam curam animarum in vtroque foro: quædam in foro tantum externo: quædam in interno: quædam in neutro: quorum tamen nonnulla annexam habent dignitatem, seu auctoritatem, & honorem præcedendi aliis: & nonnulla sunt omnino simplicia, id est, nec iurisdictionem, nec dignitatem habentia annexam. Quæ autem sint siue huius generis, siue alterius ex præcedentibus, loco memorato notatum videtur potest.

Prænotandum est præterea cum D. Thom. in Quodlibet. 9. art. 15. tria distingui genera actionum humanarum: vnum earum quæ suapte natura sunt adeo mala, ut nulla ratione bene fieri possint, quacumq; circumstantia addita, ut mentiri. Alterum earum, quæ suapte natura sunt indifferentes: ut bene vel male fieri possint additis circumstantiis, ut ambulare, loqui. Tertium earum, quæ nec sunt omnino mala, nec omnino indifferentes: magis autem vergunt ad malorum, quam ad bonorum naturam, ut occidere hominem: quod etsi magis ad malum quam ad bonum vergat tamen positus aliquibus circumstantiis iuste sancteque fit: prout doceri solet ad §. Decalogi præceptum.

SECTIO I.

De modo, quo mala est pluralitas beneficiorum.

Quibus ita notatis proponenda sunt, quæ certa videntur. Deinde quæ dubia. Certum ergo videtur primo, plura beneficia simul habere, non esse ita malum, ut nulla omnino ratione id licitum esse possit: ut argumento est, quod sint aliquot casus in quibus siue naturali, siue Ecclesiastico iure communi, tale quid conceditur: quos referunt Sylu. Beneficium 4. num. 3. & Tabiena, Beneficium 2. quæst. 26. alique post glossam 21. quæst. 1. in summa. Primus est, cum beneficia sunt adeo tenuia ut neutrum sufficiat ad honestam sustentationem beneficiarii. Intellige autem iuxta distinctionem Concil. Trid. sess. 24. cap. 17. De reform. si vtrumque sit simplex, nec residentiam requirat. Secundus est, quædo Parochialis Ecclesia est annexa Ca-

nonica.

nonicatus, ex cap. Super eo, De praebedis, in 6. Tertius est, quando beneficia sunt legitime unita: ex cap. Eam te, De arate, & qualitate, & ex cap. Quia monasterium, De religiosiis domibus. Quartus est, quando alius idoneus, & dignus non inuenitur, ex cap. Clericus in fin. 21. qu. 1. Quintus, quando beneficium vnum habetur in titulum, & alterum in commendam non perpetuam, hoc est, ad sex menses: quousque prouideatur de idoneo, ex cap. Qui plures, 21. qu. 1. & cap. Nemo, De electione, in 6. Postremus est, quando Papa dispensat. Nam extra praecedentes casus, si rationabilis causa subsit, potest vnus, idemque plura beneficia ex Papae dispensatione licite simul habere, iuxta cap. De multa, §. finali, De praebendis.

276.

Certum est secundo, plura beneficia habere, non esse actum ex se indifferentem, sed vergentem potius in malum, quam in bonum, prout D. Thomas expresse docet loco citato. Et confirmatur: quia pluralitas beneficiorum, si non omnino, ac certe bona ex parte repugnat iuri naturae; vt satis ostendunt incommoda, quae ex ea sequi notantur; tum ab ipso D. Thoma, tum ab alijs; praesertim à Gabriele in 4. dist. 15. q. 8. art. 2. dubio 2. notabili 3. Soto in lib. 3. De iust. & iure, q. 6. art. 3. Rebuffo in praxi beneficiorum, par. 1. tit. De dispensatione ad plura beneficia. Ad vndeim autem expressa sunt in Extrauaganti, Ioan. 22. cuius initium est, Execrabilis: quae licet reducere ad tria capita.

Quorum primum est: damnum quod talis pluralitas infert per diminutionem ministrorum Ecclesiae. Secundum est, damnum, quod ministri idonei capiunt dum relinquuntur absque vilo beneficio. Tertium est, scandalum quod datur proximis, mala dispensatione bonorum Dei: per quam patet Deo ipsi, & sanctis eius fieri iniuriam: quorum cultus inde minuitur: fieri item Ecclesiae, cuius splendor obscuratur, dum ex eo, quod beneficium non datur pro merito; sed pro cuiusque affectu, & cupiditate, inaequalitas in Clero nascitur: quae est pacis inimica, & inuidiae fomes: inducitque neglectum tantum literarum, quam bonorum morum, tanquam inutilem ad promouendum se ad Ecclesiae beneficia. Adde & ruinae templorum, & dispersionem caeterorum ornamentorum exteriorum Ecclesiae, pauperumque curam nullam.

Fieri praeterea iniuriam defunctis, praesertim fundatoribus, quibus frangitur fides, dum non satisficit obligationi annexae beneficio: ita vt animae ipsorum frustrate subsidio sibi debito, tardius liberentur à penis purgatorij, diuini; suspendantur, ac retardentur à gaudijs caelestibus, ad quae illos expectat tota caelestis curia: cuius desiderio per sceleratam illam dispensationem plerumque obstititur: sicut & pio affectui fidelium viuorum, qui dum vident defunctos sua expectatione, debitisque suffragijs frustrari, retrahuntur à voluntate beneficium fundandi in Ecclesia. Fieri denique iniuriam ipsismet beneficiarijs, qui beneficiorum multitudine farsinati, in negotiationibus, & supputationibus reddituum, ac litibus toti occupantur, nihil curantes spiritualia: Diuites enim effecti, suum statum, & officium Ecclesiasticum eadem ratione negligunt, quae artifices ditati arte sua, negligunt ea quae eiusdem artis sunt.

Vnde apparet, quam miserum sit in Ecclesia aliquos beneficijs accumulandis perinde inhiare, ac canes famelicos ossibus. Recordentur pluralitatem beneficiorum ex cap. Quia in tantum, De praebendis, certum animatum periculum continere. Id quod experientia docuit in illo Cancellario Parisiensi, qui cum morti proximus admoneretur à Guiljelmo Parisiensi Episcopo, vt communem aliorum Doctorum sententiam secutus, omnia sua beneficia resignaret, excepto vno: ne cum tanto damnationis periculo ab hoc saeculo migraret; noluit acquiescere dicens se mox expecturum an ea doctrina vera esset: sicque miserimus, post paucos à morte dies, apparuit praedicto Episcopo, & dixit se perpetuo damnatum propter tria, quorum vnum erat pluralitas beneficiorum, quae ultra sufficientiam retinuit. Ita refert Nauar. in Miscel. 62. De oratione, num. 3. post Ludolphum 1. part. De vita Christi, cap. 68. & Dionysium Carthusianum in tractatu De pluralitate beneficiorum: idque ex libro apum:

Valerij Par. III. Tom. 3.

cuius author fuit doctor Dominicanus, genere, virtute, eruditione clarissimus, vt ait idem Dionysius Carthusianus.

SECTIO II.

De iure quo pluralitas beneficiorum prohibetur.

Certum est tertio, quoad pluralitatem beneficiorum curatorum in particulari, eam prohiberi iure tum naturali, tum diuino positiuo, tum etiam canonico. Iure quidem naturali: quia contra rationem est, vt curam specialem habeas gregis, quem nec oculis tuis videre, nec per te paciscere possis: quod vsuuenit habenti plura beneficia curata, quibus tam non potest simul satisfacere, quam idem pastor duos diuersos greges in diuersis agris pascere, & ad diuersas causas simul reducere; aut idem agricola duos diuersos agros pariter colere. Si dicas huic malo occurrere sufficienter per substitutionem Vicarij. Respondetur id aduersari cap. finali, 21. qu. 2. atque irrationabile esse, vt Christi Ecclesiae, quam acquisiuit sanguine suo, sic curam suscipias: vt velis per alienos oculos illam regere: quod in cura pecoris tuae personae commissa non ferretur aequo animo.

277.

Itaque aduerte, quod si onus reddendi Deo rationem pro te, & pro populo tuae cura commisso, est tibi graue ac formidabile: etiam quando, in te & illo custodiendo, curandoque sedulus fuisti: multo magis formidandum esse, cum adhuc & de Vicarij negligentis rationem reddendi, onus intumber tibi: quia grauius quam ille puniendus es, tanquam principalis causa: pro beneficijs vero illius nihil interea mercedis accepturus; vt pote qui ad ea nihil conuuleris, quod te faciat Deo commendatum. Ne quidem illud, quod non alium, quam dignum, tibi substitueris: quia nec id ipsum reprehensione caret; tum ideo quod contra ius retineas beneficium eidem digno debitum; tum etiam, quod Ecclesiam acceptam à te quasi in sponsam benedictam; alteri pro dotis parte, quam potes modica, tradis gubernandam, tractandam, ac quasi impraegnamdam: quod de se tam est à ratione alienum, quam si tale quid fieret in matrimonio carnali. In quam sententiam alia videri possunt apud Gabrielem in citato dubio 2. lit. R.

Iure autem diuino positiuo prohibetur pluralitas beneficiorum curatorum: non quod Christus aliquid expresse determinauerit de illa: sed quod per obligationem, quam induxit faciendi officia eis annexa, induxit obligationem (de qua in praeced. cap. 5.) ad residentiam, quae non potest simul fieri in diuersis locis. Iure demum Canonico prohibetur per cap. Singula, dist. 89. cap. Sanctorum, dist. 70. cap. Clericus & aliorum alij 21. qu. 1. cap. Quia nonnulli, De Clericis non residentibus, cap. Quia in tantum, cap. De multa, De praebendis, & in supra citata Extrauag. Execrabilis.

278.

Certum est quarto, pluralitatem beneficiorum habentium annexam iurisdictionem in foro tantum externo, seu iustitiae administrationem: aut dignitatem tantum, seu praecedendi gradum, & honorem, prohiberi iure naturali: quia contra rationem est Ecclesiastica ministeria, & honores pro pluribus ordinatos in Ecclesia, vnico tribuere. Etenim alij irrationabiliter priuantur debitis honoribus, ac stipendijs publicis: vnde nascitur perturbatio, & confusio quaedam in ipsa Ecclesia: qualis esset in corpore si vni membro aliorum obsequia, & officia tribuerentur, prout traditur in cit. cap. Singula. Ex quo intellige: idem prohiberi quoque iure Canonico: vt & ex cap. Quia in tantum, & ca. De multa, & ex Extrauag. Execrabilis, antecitatis. Iure autem diuino positiuo prohiberi non videtur; quoniam talia beneficia iure tantum Canonico introducta sunt in Ecclesiam, ad maiorem illius splendorem, & ornatum, constitutaque ad gubernationem in ea necessariam.

Certum est quinto, pluralitatem quoque beneficiorum simplicium residentiam personalem requirentium prohiberi iure naturae: quia sicut nemo potest simul militare in diuersis castris, ita nec potest simul cantare in diuersis

279.

choris, simulq; seruire in diuersis Ecclesiis: & per consequens nec iuste capere alimenta, & stipendia caneticibus, aut aliter seruientibus attributa: praesertim cum id faciat in aliorum damnum qui seruire vellent, & possent. Tum etiam iure Canonico, vt aperte constat ex c. Sanctorum, cap. Singula, ca. Clericus, & cap. Quia in tantum, antecitatis. Atq; ex eo, quod talia beneficia personalem residentiam requirant, prout habetur ex toto fere titulo, De Clericis non residentibus. Iure autem diuino positio non prohiberi patet eadem ratione qua de praecedentibus. Tantum enim instituta sunt iure Canonico ad maiorem Ecclesiarum splendorem, ornatum, & auctoritatem: & ob commodiorem officiorum diuinorum celebrationem ad cultum, & honorem Dei.

280. Certum est sexto, pluralitatem beneficiorum simplicium, quae residentiam non requirunt, quando vnum eorum sufficiens est ad beneficiarii sustentationem honestam, prohiberi iure Canonico in Concil. Trid. sess. 24. cap. 17. De reform. expresse: & in cap. Sanctorum, distinct. 70. & in cap. Singula, distinct. 89. tacite. Dubium tamen est, an prohibeatur quoq; iure naturali; nam aliqui negant vt Rosella, Clericus 4. num. 20. Sed communis sententia est in contrarium: Pro qua rationes habet Azor in 2. part. Moral. Institut. lib. 6. cap. 11. quest. 5. §. Certe negari. Praecipua vero est, quia quantumuis eiusmodi pluralitas non repugnet tantopere naturali rationi, ac praecedentes; repugnat tamen absolute. Nam contra dictamen rectae rationis est, vt vnus habeat officia, stipendia, & alimenta multorum: ita vt ipso abundante, ceteri egeant.

Vnde in hoc, perinde ac in praecedentibus, in quibus res est satis clara, per cap. Quia in tantum, De praebendis, peccatum mortale committi glosa penult. ad cap. Dudum. 2. De electione, satis significat his generalibus verbis: Nota quod qui habet plura beneficia, quorum alterum per se sufficeret, non potest sine mortali retinere aliud. Idemq; sentiunt cum Panorm. ad cap. Conquirentes, De Clericis non residentibus. Syluester, Beneficium, quarto nu. 2. Angelus eodem verbo, nu. 34. Tabiena eod. item verbo 2. quest. 24. & Gabriel in 4. dist. 15. quest. 8. art. 3. dub. 2. a lit. R. Vbi in confirmationem adfert, quod tale quid sit contra caritatem. Tum in Deum, cuius cultus inde minuitur in ministrorum numero: Tum in seipsum, quia cum teneatur superflua erogare in pauperes, nulla necessitate compulsus supponit se oneri quod difficile est subire sine periculo animae: & qui amat periculum peribit in illo, Ecclesiastici 3. Tum demum in proximum: quia ceteri Ecclesiastici digni, ac forte digniores priuatis provisionibus sibi necessariis: agiturque contra fundatorum intentionem: quae nequit rationabiliter praesumi, quod fuerit bona sua dare talibus non seruientibus beneficio: vt pote fundato ad Deo seruiendum in eo per beneficiatum, pro consequenda remissione peccatorum: vt passim seruatur in omni tali fundatione rationabiliter facta. Hoc tamen, vt iidem authores annotant, restringendum est, vt non procedat, cum alicui collatio facta fuerit, non ratione sui, sed ratione beneficiorum, vt horum utilitati consulere: quia ipse industrius, & bonae famae, bonaeque conscientiae se cognoscitur.

SECTIO III.

De modo quo licita esse potest beneficiorum pluralitas.

281. Certum est postremo, extra quinque casus ex Sylu. & Tabiena relatos antea numer. 275. in quibus non esse opus dispensatione iidem authores movent, (& à iure vel Iudice, in illis eam concedi, notat Gabriel in loco cit. lit. Q.) duo esse necessaria, vt quis sine peccato plura beneficia habeat: nempe dispensationem Ecclesiasticam, & causam rationabilem, ex doctrina D. Thomae, Quodlibeto 9. art. 15. Nam quia talis pluralitas est contra Canones Ecclesiae, requirit dispensationem: & quia est contra rectam rationem, requirit causam excusantem, seu tollentem illas deformitates quae reperiuntur in ipsa pluralitate beneficiorum repugnantes iuri naturali, aut Diuino positio.

Ac circa dispensationem notandum est, Papam posse eam dare in omnibus beneficiis quaecumque illa sint, & cuiuscumque Diocesis sint, ex cap. De multa, tit. De praebendis, vbi videnda est glossa finalis. Episcopum vero in sua Diocesi, quem admodum alii citatis habent Angelus, verbo, Beneficium, num. 38. Sylu. Beneficium, 4. questio. 8. Tabien. Beneficium, 2. quest. 26. posse dare dispensationem in vno beneficio curato cum simplici: aut in vna dignitate, cum simplici item beneficio: aut in duobus simplicibus quae personalem residentiam non requirant: excepto quod dispensare non possit, vt idem in eadem Ecclesia habeat duo vniuersaria beneficia, vt duos eanonicatus: prout ex communi Doctorum sententia cum Panormitano ad cap. Literas, De concess. praebend. iidem authores notant: addentes & duo altaria; seu duas capellas; cum dantur in titulum perpetuum: tunc enim sunt duo beneficia vniuersaria quae non possunt in eadem Ecclesia dispensatione Episcopi simul haberi: sicut nec possunt de consuetudine, quae corruptela potius est, ex ca. 1. De consuetudine, in 6.

Idem vero quod Episcopum potest Capitulum sede vacante, vt & Legatus Papae in provincia sibi decreta. Cum autem duo simplicia fuerint in diuersis diocesis, debet ad dispensationem accedere consensus alterius Episcopi. Alii Praelati inferiores Episcopo non possunt dispensare, nisi ad id potestatem habeant ex priuilegio, vel consuetudine. Similiter Vicarius Episcopi non potest nisi ex permissione Episcopi. In duobus autem dignitatibus aut in duobus personatibus, vel officiis, aut in duobus beneficiis curatis dispensare, reseruatam est Papae, ex antecitato cap. De multa.

Iam circa iustas causas dispensandi in pluralitate beneficiorum, notandum est dispensationem sine eis factam, illicitam perinde esse, ac factam in voto, aut in iuramento: quia similiter est contra obligationem iuris naturae. Tales causae vero per quas ea redditur licita, non sunt tantum illae quas naturalis rationis lumen statim dicit: vt euidentis necessitas, vel euidentis utilitas Ecclesiarum, vel penuria ministrorum: sed etiam aliae quas ratiocinatio, discursusue humanus iustas esse patefacit: cuiusmodi sunt praerogatiuae, & merita personae, insignis nobilitas, dignitas, auctoritas, virtus, ac prudentia, industria, vel aliqua meritorum in Ecclesiam praerogatiua, vel literaturae personae. Quod patet ex citato cap. De multa: & confirmatur per similitudinem dispensationis in voto, aut iuramento: quae licita est, non tantum in casibus quos ius naturale aperte excepit: vt quando materia voti, vel iuramenti facta est mala, vel impeditiua maioris boni, vel quando euidenter fit propter maius bonum: sed etiam in casibus quos excipientes esse per rationis discursum intelligitur: vt quando facta sunt ex vehementi passione, vel ex aliqua leuitate animi, aut quando dubium est an obligent.

Ceterum cauendum est maxime, ne talis beneficiorum coactuatio, ad priuatum tantum, & non ad commune bonum referatur: nam illicitam esse dispensationem in pluralitate beneficiorum, quando solum fit ob commodum, & utilitatem, vel fauorem personae, absque alia iusta causa, non videtur dubitandum; cum sit contra ius naturale, & peccatum acceptionis personarum, vt quis sine iusta causa, solaque voluntate humana, plura habeat beneficia: praesertim si habeat ad fastum, aut pompam, aut ad lautius, cultiusque viuendum, vel ad augendum patrimonium, aut ad muniendam sibi viam ad aliquam dignitatem; ex Syluestro Beneficium 4. num. 4. Vnde iuxta finem eiusdem cap. De multa, ne quidem a Sede Apostolica, cum sublimibus, ac literatis personis in pluralitate beneficiorum esse dispensandum; nisi ratio id postulet: vt censetur cum ita exigit beneficii utilitas, populi necessitas, & personae praerogatiua.

PARS ALTERA CAPITIS.

In qua explicantur dubia de re proposita.

183.

PRIMUM DVBIUM EST. An sit contra ius naturale habere plura beneficia simplicia non requirientia personalem residentiam, si vnum solum insufficientis sit, & simul cum altero sit sufficiens. Ad quod respondendum videtur negatiue: tum propter Concil. Tridentin. quod in sess. 24. cap. 17. De reform. volens tollere peruersionem Ordinis Ecclesiastici, nascentem ex peruersitate, quam ratio dicitur inesse pluralitati beneficiorum, istud ipsum de quo agimus permittit tanquam expers talis peruersitatis. Tum etiam, quod ratio naturalis dicitur: vt is qui altari deseruit, de altari viuatur: vt bene ostendit D. Paulus in 1. ad Corinth. 9. ex quo id ipsum vsurpatur in ea. Cum secundum Apostolum. De præbendis. Vnde consequens est, rationi quoque consentaneum esse, vt seruientis Ecclesiæ, possit accipere duo beneficia compatible, si vnum ad honestam sustentationem ipsius non sufficiat. Tum demum propter communem vsum: quo sine dispensatione multa eius generis beneficia simul retinentur, à nemine reprehensum, si reditus non sint maiores, quam necessarii sunt ad beneficiarii sustentationem: hicq; officia illis annexa, solus explere possit.

Aduerte autem per rationem memoratam, quod *si licet is qui altari seruit, de altari viuere debeat*: sicut conclusum est habentem beneficium simplex insufficientis, posse habere adhuc aliud cum quo satis ei sit ad sustentationem: ita etiam, vt notatum est à Soto lib. 3. De iustitia & iure questione 6. art. 3. conclusionem 3. casu 1. concludi posse, eum qui habet vnum beneficium curatum insufficientis ad honestam suam sustentationem, posse per dispensationem habere aliud curatum, etiam si Episcopatus sit, iuxta cap. illud 21. questione prima. Dummodo tamen vtrumq; tale beneficium possit ab eodem simul administrari, satisfaciendo sufficienter officii vtrique annexis, vt cum vnum est alteri propinquum. Quomodo teste Nauarro in Miscell. 63. De oratione. Pius quintus dispensauit cum quodam docto, & bono viro, vt retineret duas Ecclesiæ Parochiales fere contiguas, quarum neutra poterat ei dimidium victus ministrare.

184.

SECUNDUM DVBIUM EST. An plura beneficia ob solam eorum tenuitatem possint sine dispensatione licite retineri. Ad quod respondendum videtur negatiue: quia pluralitas beneficiorum est iure Canonico absolute prohibita, vt ex supra dictis patet, exceptis aliquot casibus initio capituli propositis, in quibus ipsa dispensare censetur. Beneficium autem quantumuis tenue, vere est beneficium iure Canonico: vt patet, tum ex cap. Si propo- nente, De rescriptis, cum dicitur mentionem fieri debere beneficii modici quod quis habet dum impetrat à Papa literas, vt ei ab Ordinario beneficium conferatur: & ex cap. Non potest, De præbendis, in 6. cum dicitur dispensationem ad plura beneficia obtentam non prodesse illi, qui in eadem tacuit beneficium, quantumuis modicum. Quare ad pluralitatem beneficiorum, quantumcumque hæc modica sint, requiritur dispensatio: quod satis indicatur per illud ipsam dictum capituli Non potest. Et certe si plura beneficia quantumcumq; modica simul vniti non possint absq; Superioris auctoritate, nec simul haberi poterunt, absq; Superioris dispensatione.

Si quis autem quærat cur sit opus dispensatione ad habenda plura modica beneficia, cum nō sit ad habendum vnum pingue, illa multis partibus superans: aut ad habenda multa vnita æquivalentia, aut etiam excedentia. Respondendum est id contingere ob impedimentum, quod ius Canonicum ponit in illis, non in his. Cuius diuersitatis ratio est, quia plura beneficia eo ipso, quod sunt plura, habent plura onera, plura officia, plures obligationes, plura ministeria: & sunt plura stipendia, & alimenta multorum: sicque pertinent ad plures ministros: beneficium vero vnum etiam si pingue sit, eo ipso quod vnum est, constituitur cum vno onere, vno officio, vno ministerio,

& ad vnus persone merita pertinet, & vnam obligationem habet. Item quando vnum beneficium vnitum est alteri, iam non sunt duo beneficia per modum duorum, sed sunt per modum vnus. Neque debet videri onus durum, quo beneficiarius habens beneficium insufficientis compellitur dispensationem querere ad aliud habendum: quia debet sibi imputare quod insufficientis acceptauerit, præsertim cum id ipsum quod ei non sufficit possit alteri sufficere; atq; insufficientia ipsa faciat dispensationem facilem, vt colligi potest ex cap. Studeat, distinct. 30. & cap. Postulasti, De rescriptis, & cap. Cum teneamur, De præbendis.

185.

TERTIUM DVBIUM EST. Quod beneficium cense- ri possit sufficiens ad honestam Clerici sustentationem. Responderetur, rem hanc adeo difficile visam esse Nauarro, vt sæpissime rogatus recusatit de ea respondere, vt i se restatur in Miscell. 62. De oratione: rationem difficultatis in eo ponens, quod Doctores adeo paruum quantitatem sufficere definiuerint (qualis est 15. librarum Gallicarum, quam esse sufficientem Doctores Parisienses statuerunt anno Domini 1208. vt meminit ibidem Nauarrus nu. 3.) & quicq; beneficiarius ad suam sustentationem adeo magnam sibi necessariam esse persuadeat: vt sit difficile medium iustū inuenire, cui ipse facile acquiescere velit. Pro- explanatione autem nihil melius occurrit, quàm quod Nauarrus ipse docet in seq. n. 5. Beneficium sufficiens censendum esse, quod vir prudens & bonus tale esse arbitratus fuerit: determinatio eorum, quæ indeterminate à iure statuuntur, relinquuntur bono prudentiq; viro, seu Iudici.

Cui quid huiusmodi determinare volenti, quadam vtile est, & quædam necessarium considerare. Inter vtilia poni potest, quod Concil. Trid. sess. 21. cap. 2. De reform. statuit, ne quis ad sacrum Ordinem promoueatur ratione beneficij, aut patrimonij, nisi illud sit ei sufficiens ad victum honestum. Vnde consequens est illam reddituum quantitatem, quæ sufficiens iudicaretur ad hoc, vt quis ad sacrum ordinem admittatur, iudicandam quoq; esse beneficii sufficiens ad illius victum honestum: seu ex quo sine penuria viuere possit, quamuis forte non possit com- mode: ad quod multo amplius requirit de se constat. Pro quo ex glossa ad cap. 1. De statu regularium, verbo Absq; penuria, exemplum habetur, cum dicitur Canonico Bononiensi ad commode viuendum vix sufficere 100. florenos cui sufficerent 25. ad viuendum sine penuria.

Poni adhuc potest quod idem Concil. in seq. sess. 24. cap. 13. De reform. statuit, ne cathedrales Ecclesiæ, quarū redditus summam ducatorum mille, & parochiales, quæ summam ducatorum centum, secundum verū annuum valorem non excedunt, pensionibus, aut reservationibus fructuum grauentur. Eo enim indicatur beneficium mille ducatorum sufficere ad victum honestum Episcopi, & beneficium centum, sufficere ad victum honestum Parochi.

186.

Inter necessaria vero ponuntur, vt videre est apud Nauar. loco citato, conditiones personarum quibus de victu prouidetur. Non enim quod sufficit ignobili, sufficiens est nobili. Neque quod sufficit nobili gradus inferioris, sufficit nobili altioris Ordinis, vt fratri, vel filio Baronis, aut Vicecomitis: neque quod huic, sufficit nobili superioris Ordinis, vt fratri vel filio Marchionis, aut Ducis, nec de- mum quod huic, sufficit fratri, aut filio Regis, aut alte- rius summi Principis, prout Nauarrus loco cit. notat iuxta regulam vltimam Cancellariæ. Ponuntur secundo, virtus animi egregia, literatura magna, etiam sine magi- strali, seu doctorali gradu, & merita erga sanctam Sedem Apostolicam, aut aliquam Ecclesiam particularem; aut erga republ. Christianam aliaque id genus. Ponuntur postremo, si beneficium postum sit extra viam, aut in via si beneficiarius sit complexionis delicatæ: item mos ho- minum honestorum regionis in qua situm est benefi- cium; & caritas vel vilitas eorum quæ necessaria sunt ad vitam, & sanitatem conseruandam. Certum enim est rationem postulare, vt pro horum varietate, quantitas va- ria reddituum determinetur necessaria ad honestam sus-

tentationem. Vide antedicta cap. septimo, in explicacione dubij noni.

Exiis autem quæ Confessariorum importunitate vitæ in particulari Nauarr. determinauit, vnum attingemus, quod solum pro documento generali vbiq; teneri potest. *cetera enim multis locis in vsu esse vix possunt.* Nempe ad recte iudicandum quot vnumquodq; genus prædictorum Clericorum quotannis egeat aureis nummis ad se alendum simul cum aliis ad suum ministerium necessariis: multum iuuare, vt Clericus ipse, de quo agitur, se cum reputet quot vellet aureos alicui eiusdem secum Ordinis, & conditionis dare, ad ipsius victum honestum, & necessarium vnus anni: si ad ipsum decenter alendum obligaretur ex aliqua vltima voluntate, aut ex aliquo contractu: aut etiam ex pietate, qua ipsi tanquam filio, aut fratri vellet necessaria suppeditare sufficienter. Ceterum ea in re tanquam apertum animæ periculum continens, versandum est cum timore, & tremore: quam enim periculosum sit pauperes fraudare superfluis, quæ ipsis debentur, patet ex eo quod non subuenientes de propriis iuste possessis, æternæ maledictioni sunt obnoxij, ex cap. 25. D. Matthei.

287.

QUARTVM DVBIVM EST, An consuetudine introduci possit, vt vnus habeat duo beneficia sine dispensatione. Præsupposito autem quod habetur ex cap. finali, De consuetudine; consuetudinem si rationabilis sit, vim habere derogandi iuri humano, non autem diuino. Respondendum est distinctione, dicendo cum in pluralitate beneficiorum, iusta causa datur dispensationis humanæ, tunc consuetudinem posse eandem pluralitatem facere licitam; quæ enim vis est dispensationis derogandi humano iuri, vt Nauarr. argumentatur in Miscellaneo 60. De oratione, num. 11. eadem est, & consuetudinis rationabilis: qualem esse contingit in hac re, quando non obstat iuris naturalis prohibitio; vt censetur non ob stare, cum talis pluralitatis deformitas corrigitur per interuenientem causam iustam: cuiusmodi est Ecclesiæ, populivæ necessitas, vel vtilitas notabilis. Quando vero in ipsa pluralitate non datur iusta causa dispensationis humanæ, vt in casibus in quibus plura beneficia solum habentur ob bonum, & commodum priuatum ipsius beneficiarii, non potest licite ipsa pluralitas introduci consuetudine: quæ tanquam irrationabilis, corruptela esset, potius quam consuetudo.

Vbi aduerte vtilitatem, vel necessitatem, bonumve priuatum personæ, quacumque ea sit, non esse rationabilem causam dispensationis: sed vtilitatem, aut necessitatem Ecclesiæ, bonumve commune: adeo vt personæ nobilitas, aut eximia prudentia, aut excellens literatura, aut egregia industria, aut recta administratio, vel merita, non sint sufficiens causa dispensationis in pluralitate beneficiorum iure prohibita, nisi redundent in maiorem Ecclesiæ vtilitatem, & bonum. Inde est enim, quod in cap. De multa, §. finali, De præbendis, non dicatur simpliciter, posse per Sedem Apostolicam circa sublimes, & literatas personas in pluralitate beneficiorum curatorum, personatum, & dignitatum dispensari: sed addendo cum ratio postulauerit, seu cum interuenierit iusta dispensandi causa.

Aduerte secundo, Nauarr. iudicio causam iustam dispensandi in pluralitate beneficiorum esse posse, vt beneficiarius subueniat indigentibus parentibus, fororibus, & neptibus siue ex fratre, siue ex forore, maxime in nuptis, & nupturis. Id quod censeri non procedere, cum inde bonum commune, cui priuatum cedere debet, detrimentum aliquod in Dei cultu aut in populi edificatione pateretur: vel si contingat Ecclesiæ quarum sunt beneficia, inde perpeti damna, aut probabiliter perpefluras quoad reparationem fabricæ, vel ornamentorum necessariorum; aut quoad numerum ministrorum diuini cultus, aut quoad cultum ipsum, & ad administrationem sacrorum. In eos enim fines bona, sunt Ecclesiis collata à fidelibus, qui non sunt fraudandi sua intentione.

288.

QUINTVM DVBIVM EST, An si quis dispensatus ad plura beneficia, possideat ea ad patrimonium sui augmē-

tum, vel ad famulatum, & alium exterum ornatum non necessarium, aut ad suorum fastum & pompam; cogendus sit in conscientia illam pluralitatem relinquere. Ad quod respondendum videtur; si dispensatio iuste facta tempore collationis (quia scilicet talis persona ob nobilitatem, vel aliam prerogatiuam visa est digna, cui ad vtilitatem Ecclesiæ, & bonum commune pluralitas ea concederetur) ac tali modo beneficia plura possidens firmiter statuatur fructus eorum bene, & vt par est, in vnus pios expendere in posterum; ipsum in conscientia absolui posse, quantumcumq; non relinquat illam pluralitatem: cum ex hypothesi, circa eam habuerit dispensationem validam. Sin postquam bis, vel ter in confessione firmiter statuatur fructus ipsos bene expendere in futurum, pergat vranctea male expendere non videtur tunc absoluendus, nisi renunciet eidem pluralitati, quæ illi occasio est peccandi, male expendendo res Deo dicatas: illumq; exponit probabili periculo eadem peccata in posterum repetendi. Ad quem casum vt dispensatio extenderetur voluntas dispensantis nec fuit, nec esse debuit.

SEXTVM DVBIVM EST, An in conscientia possit absolui qui habet plura beneficia, dispensatus à Papa sine iusta causa. Ad quod respondendum videtur, saluo meliori iudicio, Si probabiliter credatur, quod ipso renunciante, ea beneficia conferentur indigno, vel minus idoneo, & qui peius expendet tales fructus, quam ipse, non esse in conscientia cogendum relinquere. Nam tunc melior est conditio possidentis: itemq; tunc perinde est, ac si non esset alij idonei. Ex communi autem opinione per cap. Clericus, in fin. 21. q. 1. cum non inueniantur alij idonei, & digni: beneficiorum pluralitas efficitur licita. Vnde talis si firmiter statuatur fructus bene expendere, absolui potest sicut in casu præcedentis dubij. Alias vero, si cum quo dispensatus est sine causa, absolui non potest habens plura beneficia, nisi contentus vno sufficienti, ceteris renuntiet. Nam talis dispensatio non excusat ab eo peccato, quod contra ias naturæ committitur habendo plura beneficia: quandoquidem in eo iure, tanquam diuino, dispensatio facta sine causa, est inualida: ita vt dispensatus qui illa vitur, etiam si data fuerit à Papa, non sit tutus in conscientia.

Aduerte autem, quod Confessarius possit iudicio Summi Pontificis stare in huiusmodi dispensationibus concedendis, quando ei non constat aperte, nullam subesse iustam causam dispensationis: nisi probabiliter de ipso Summo Pontifice alicunde sciret, quod suam salutem negligat, nec curet quid agat in talibus: quod temere iudicare nefas esset. Adde ex Caiet. in Summula, verbo Beneficium, vbi sic tamen: cui Armilla assentitur in eod. verbo num. 43. Eum etiam cum quo in pluralitate beneficiorum curatorum dispensationem sine iusta causa dedit Papa, absolui posse, si bene prospiciat bono illarum Ecclesiarum: ita vt per Vicarios idoneos in eis constitutos, de omnibus necessariis provideat: nihilq; illæ damni patiantur. Inde enim tollitur ea deformitas, qua iuri naturæ contraria est talis pluralitas: nam illa consistit in damnis quæ hæc secum trahit, vt patet ex dictis sub initium huius capituli. Deformitas vero, qua est contraria iuri Ecclesiastico, tollitur sufficienter per dispensationem Papæ, potestatem habentis plenam supra tale ius. Non debet tamen in hac re nimis facilis esse Confessarius, sed considerare, quæ docet Nauarrus in Miscell. 61. De oratione. Vnum est, habentem beneficium, quod ei non sufficit ad honestam sustentationem non debere petere aliud sufficiens, nisi cum intentione prius illud relinquendi quamprimū habuerit posterioris pacificam possessionem; quia cum sufficienti, non potest aliud retineri sine peccato mortali, nisi per legitimam dispensationem, vt expressit glossa penultima ad cap. Dudum, 2. De electione: canonizata (inquit Nauarrus à Concilio Tridentino loco post citando. Alterum est: cum iis qui etiam à Papa plura beneficia impetrant, non censeri dispensatum eo ipso, quod alia quæ iam habent, sua petitione expriment: nisi enim suggerant ea sufficientia non esse ad decentiam sui status, non solet Papa concedere alia, non modo expresse, sed nec tacite.

taere: iuxta illud in cap. Non potest, De præbendis in 6. Quod cum à Sede Apostolica de beneficio protidetur alicui, qui cognoscitur iam aliud habere, non censetur cum ipso dispensatum, vt cum secundo, retineat primum. Vnde infert Nauarrus aperte decipi eum, qui post acceptam aliquam dignitatem, quæ iudicio prudentis, & timentis Deum, est ei ad deceter viuendum sufficiens, procurat omni studio, aliquot alia simplicia beneficia sibi conferri, quibus magis affluat: nam id repugnat decreto Concilij Tridentini sess. 24. cap. 17. De reform. Cui adeo recenti, Papam derogare velle non est facile credendum, præsertim cum, in tali procuracione difficile sit abesse detestandum affectum auaritia, vel ambitionis.

CAPVT XX.

De incompatibilitate beneficiorum.

SVMMARIVM.

- 291. Que dicantur beneficia incompatibilia, ac in particulari de Episcopatu.
- 292. De dignitatibus Episcopatu inferioribus.
- 293. De beneficio curato, & beneficio simplici residentiam requirentem.
- 294. De beneficio simplici non requirentem residentiam.
- 295. De vicariatu, & coadiutorio, & alio officio ad tempus.
- 296. De incompatibili ex conditione adiuncta.

291. **I**LLA beneficia in iure Canonico dicuntur proprie incompatibilia, quorum vni ex obligatione eiusdem iuris renuntiandum est ad consecutionem alterius. Contingit autem incompatibilia esse, vel simpliciter, vel ex conditione adiuncta. Simpliciter vero incompatibilis est, primo dignitas cum alia dignitate, aut cum beneficio curato, aliove residentiam requirentem; iuxta cap. Quia nonnulli, De Clericis non resident. Itaque Episcopatus incompatibilis est cum alio Episcopatu, alia dignitate, alio beneficio curato, & quocumque residentiam requirentem. Imo cum quis in Episcopum electus, confirmatus, & consecratus, pacificam obtinet possessionem; omnia beneficia quæ habet vacant: potestque collator ea statim conferre, iuxta cap. Cum in cunctis, §. Cum vero, De electione: vbi doctores id communiter dicere notat Gigas in tract. De pensionibus, quest. 56. Addens idem de promotio ad abbatiam dicendum esse: nempe beneficia ipsius vacare post adeptam pacificam possessionem abbatie. Imo tam ipsum, quam Episcopum priuari, vt beneficio, sic & pensionibus, quæ in resignatione aliquorum suorum beneficiorum fuerint ipsi assignatæ, tanquam tenentibus locum eorundem beneficiorum.

Idemque etiam de promotio ad Cardinalatum sentiendum esse, merito videri potest: sed totum id pendet ex dispositione Papæ, qui cum tali plerumque dispensat, vt possit dignitates Ecclesiasticas regulares, vel seculares habere in commendam, vel administrationem perpetuam. Cuius dispensationis iustæ causæ esse possunt: tum alia, tum dignitas tituli quo qui insigniuntur in omnibus Papæ assistunt ex officio, tanquam consiliarij, & coadiutores ipsius, conuenientes cum eo in vnum consistorium: & vnum collegium efficientes cum eo; vt consilio, peritia, ingenio, industria, ministerio, & opera illorum vs utatur. Accedit quod mores huius seculi ferant, vt Cardinalis non habens redditus suo statui, & dignitati competentes, nec habeat multum auctoritatis: cui incommode ex bonis Ecclesiarum providere non est à ratione alienum: cum Cardinales sine in seruitio totius Ecclesiæ: & possint absentes curare ne particulares Ecclesiæ, quarum bona capiunt, inde patiantur detrimentum.

292. Secundo, iuxta cap. De multa, titul. De præbendis, abbatie, prioratus siue regulares, siue seculares, personatus, præposituræ, decanatus, Archidiaconatus, cæteraque officia, & administrationes perpetuæ, quæ dignitatem habent annexam, incompatibiles sunt cum alia abbatia, vel prioratu, vel quocumque alio beneficio curato aut dignitate: ita vt vacet ipso facto beneficium, cum aliud ei in-

compatibile simul accipitur pacifice possideretur: & nisi illud, sic vacans statim dimitatur in præsentia alicuius personæ publicæ, is qui illud retinet, ipso facto priuatur & eo, & secundo adepto: sitque inhabilis ad sacros Ordines, & ad quæcumque alia beneficia, per Extrauag. communem, Execrabilis, De præbendis, §. Qui vero.

Tertio iuxta Clementinam vltimam De præbendis dignitas est incompatibilis cum Canonicatu, aut quocumque alio beneficio residentiam requirentem, siue in eadem Ecclesia, siue in diuersis. Ad quam incompatibilitatem Concil. Trident. sess. 7. cap. 4. De reform. extendit penam citati capituli, De multa: decernens ipsum habere vim non solum in beneficiis curatis, sed etiam in quibuscumque alius secundum ius incompatibilibus: qualia sunt ea quorum iam meminimus. Aduerte autem consuetudinem, quæ seruatur alicubi, & est frequens in Ecclesijs Gallie, vt in eadem Ecclesia, dignitas sit canonicatus, non reprobata à iure: vt ex cap. 1. De consuetudine in 6. & ex cap. Quia sepe, De præbendis eodem libro, potest intelligi: sicut illa reprobatur in eodem cap. 1. tanquam corruptela, quæ vnus simul habet duas diuersas dignitates, aut cum dignitate personatum, aut aliud officium perpetuum, quod sit beneficium.

293. Quarto, omne beneficium curatum est incompatibile cum alio beneficio curato, iuxta cap. Quia in tantum, De præbendis: itemque cum dignitate, vel personatu, vel officio perpetuo, vel administratione perpetua: ita vt in hoc incompatibilitatis modo, perinde ac in præcedentibus, prius beneficium incompatibile vacet per ademptionem posterioris, iuxta cap. De multa, tit. De præbendis, & cit. Extrauag. Execrabilis, eodem titulo. Aduerte vero, quod hic de beneficio curato dicitur, intelligendum esse pariter de Parochiali Vicaria perpetua, ex cap. 2. De officio Vicarij, & ex Clement. vnica eod. titulo.

Quinto, omne beneficium simplex residentiam requirens, qualis est omnis Canonicatus, & portio Ecclesiæ cathedralis, aut collegiata, incompatibile est cum alio simili, & cum beneficio curato, ac cum dignitate, nam ipsum quoque personalem præsentiam beneficiarij exigit: quam idem nequit simul exhibere in diuersis locis. Id ipsum autem beneficium simplex, per alterius incompatibilis ademptionem vacare, consequens est ex eo, quod in Concilio Trident. sess. 7. cap. 4. & sess. 24. cap. 17. de reform. pœna antecitati capituli De multa, extendatur ad omnia beneficia de iure communi incompatibilia: de quorum numero sunt simplicia requirentia residentiam.

294. Sexto, nullum beneficium simplex, quod residentiam non requirit, est incompatibile cum alio similiter simplici, iuxta cõmunem opinionem. Et probatur quia incompatibilia beneficia dicuntur, quædo primum illorum post ademptionem secundi, & pacificam possessionem illius, vacat ipso iure: vel saltem per Iudicis officium, aut sententiam vacare potest, aut debet: seu, quod idem est, quia potest illo beneficio per iudicem priuari is, qui obtinet pacificeque possidet secundum. Iam cum quis obtinet secundum beneficium simplex non requirens residentiam, prius eiusdem rationis non vacat, nec per Iudicis officium, aut sententiam vacare debet de iure Canonico, quod nihil tale statuit.

Si obiciatur: quando vnum tale beneficium simplex sufficiens est ad honestam beneficiarij sustentationem: illud non posse simul haberi cum alio, quia pluralitas in beneficiis est contra ius naturale, quando vnum sufficit: vt iuxta communioem sententiam proposuimus in precedenti numero 280. Responderetur, inde quidem sequi, quoad ius naturale, & forum conscientie talem pluralitatem, nisi interueniat legitima dispensatio, damnabilem esse: non autem quod ea sit cum incompatibilitate, quæ ex iure Canonico puniri possit, & debeat in foro exteriori. Est enim ius Canonicum in cæteris beneficiis, quæ incompatibilia diximus, non permittat pluralitatem absq; Superioris dispensatione, vel iuris concessione, sed modo supradicto puniat in foro exteriori: pluralitatem tamè in beneficiis simplicibus non requirentibus residentiam, non punit similiter; sed Deo puniendum reliquit. Vnde